

NOVICE Z GEODETSKE UPRAVE REPUBLIKE SLOVENIJE

Tomaž Petek

SPREJETA RESOLUCIJA O GLOBALNEM GEODETSKEM REFERENČNEM OKVIRJU ZA TRAJNOSTNI RAZVOJ

Generalna skupščina Organizacije združenih narodov (OZN) je na plenarnem zasedanju 26. 2. 2015 sprejela poročilo Ekonomsko-socialnega sveta Organizacije združenih narodov (ECOSOC) za leto 2014 in Resolucijo o globalnem geodetskem referenčnem okvirju za trajnostni razvoj, ki jo je predhodno obravnaval Ekonomsko-socialni svet. Resolucijo je podprlo 52 držav, od tega 24 držav članic EU, med njimi tudi Slovenija.

V dokumentu je obravnavana vrednost opazovanj daljinskega satelitskega zaznavanja pri sledenju demografskim spremembam, spremembam obsega ledenikov, oceanov in atmosfere v daljšem časovnem obdobju. Opazovanje prostora tako lahko podpira oblikovanje politike trajnostnega razvoja, omogoča spremljanje podnebnih sprememb in upravljanje pri naravnih nesrečah, široko uporaben pa je tudi na področja prometa, kmetijstva in gradbeništva. Sprejetje je pomembno zaradi mednarodnega sodelovanja, saj poziva države k prostovoljni izmenjavi prostorskih podatkov, omogoča krepitev zmogljivosti držav v razvoju ter oblikovanje mednarodnih standardov in konvencij.

GEODETSKA UPRAVA RS NA EVROPSKI RAZSTAVI O VESOLJU EUROPEAN SPACE EXPO V LJUBLJANI

Evropska razstava o vesolju je potujoča razstava, ki jo je pripravila Evropska komisija. Z njo želi obveščati evropske državljane o koristih in uporabi vesoljskih programov na Zemlji. V Ljubljani, kjer je k njej prispevala tudi Geodetska uprava Republike Slovenije, je bila na ogled od 6. do 15. marca 2015.

Na potujoči interaktivni razstavi *European Space Expo* so predstavljene ključne informacije o evropskem vesoljskem programu, sistemih satelitske navigacije Galileo in EGNOS ter programu opazovanja Zemlje *Copernicus*. Na ogled sta bila interaktivni hologram Zemljinega ozračja *OmniGlobe* in maketa satelita Galileo. Na interaktivnih predstavitvah se obiskovalci lahko seznanijo, kako satelitske tehnologije pripevajo k optimizaciji prometa, povečanju učinkovitosti na področju kmetijstva in ribištva, varstvu okolja, spremljanju podnebnih sprememb, obvladovanju izrednih razmer, ki so posledica naravnih in industrijskih nesreč, podpori humanitarne pomoči ter izboljšanju varnosti državljanov EU. Predstavljeni so tudi prvi slovenski sateliti.

Na razstavi je sodelovala tudi Geodetska uprava Republike Slovenije. V petek, 6. marca, je potekal poseben dogodek z naslovom »Halo Zemlja, tukaj Vesolje, imamo rešitev«, ki sta ga pripravili organizaciji EUROGI in CEKTRA. Prispevek na temo uporabe daljinskega zaznavanja pri vodenju in vzdrževanju geodetskih podatkov je pripravil Tomaž Petek. Klemen Medved pa je v soboto, 14. marca 2015, predaval na temo *Brez satelitov ni državne koordinatnega sistema*.

OBISK PREDSTAVNIKOV GEODETSKE UPRAVE REPUBLIKE HRVAŠKE (DGU) V SLOVENIJI.

Na začetku marca 2015 so Geodetsko upravo Republike Slovenije obiskali predstavniki Geodetske uprave Republike Hrvaške (DGU). Obisk je bil namenjen izmenjavi mnenj glede strukture in delovanja Registra prostorskih enot (RPE). Hrvaška geodetska uprava register posodablja, zato so nas prosili, da bi jim predstavili, kako je sestavljen naš RPE in kako deluje.

Obisk se je začel s predstavitvijo delovanja naše geodetske uprave ter splošnih načel RPE, pri čemer je bil prikazan tudi koncept delovanja spletnih servisov za administrativne enote in naslove v okviru izvajanja direktive INSPIRE. V nadaljevanju smo se podrobneje posvetili uvajanju postopkov v RPE, delovanju in zgradbi registra ter povezavam med RPE in drugimi registri (zemljiškim katastrom, katastrom stavb), delovanje baze pa je bilo ponazorjeno s konkretnimi primeri iz prakse. Na koncu je sledila razprava o funkcionalnosti arhitekture in infrastrukture RPE.

GEODETSKA UPRAVA RS SODELOVALA NA DELAVNICI EUROGEOGRAPHICSA

Od 11. do 12. marca 2015 je EuroGeographics skupaj z državno agencijo za registracijo zemljišč iz Ukrajine v Kijevu organiziral mednarodno delavnico z naslovom *Spatial Data Infrastructure – contributing to economic and social development in Ukraine*.

Slika 1: Udeleženci delavnice Eurogeographicsa v Kijevu, Ukrajini.

Na dogodku se je zbralo 99 udeležencev iz desetih držav. Namen delavnice je bil informiranje o dejavnostih, ki jih izvaja EuroGeographics za svoje člane pri vzpostavljanju infrastrukture za prostorske informacije v Evropi. Predstavljene in obravnavane teme so povezane z delovanjem skupine strokovnjakov v okviru pobude Združenih narodov o globalnem upravljanju geoprostorskih informacij – UNGGIM. Druge pomembne teme so bile izvajanje direktive INSPIRE, področje delovanja združenja evropskih geodetskih in katastrskih uprav EuroGeographics ter izvajanje projekta o evropskem lokacijskem okvirju ELF. Udeleženci so se ukvarjali tudi s podatkovno politiko in projekti modernizacije na področju katastra v svetu ter smernicami in vizijami za razvoj področja prostorskih informacij v prihodnje.

Na delavnici je sodeloval tudi predstavnik Geodetske uprave Republike Slovenije s prispevkom o dejavnostih pobude Združenih narodov o globalnem upravljanju geoprostorskih informacij (UN-GGIM) in predstavitvijo Zakona o infrastrukturi za prostorske informacije, ki je v slovenski pravni red prinesel obveznosti iz direktive INSPIRE. Več informacij je na voljo na spletni strani združenja EuroGeographics in spletnih straneh Državne agencije za registracijo zemljišč iz Ukrajine.

Slika 2: Predstavniki Geodetske uprave RS na delavnici v Ukrajini.

IZRAČUN INDEKSIRANIH VREDNOSTI NEPREMIČNIN

Vrednosti nepremičnin se v registru nepremičnin indeksirajo zaradi prilagoditve razmeram na trgu nepremičnin. Indekse vrednosti nepremičnin določi vlada Republike Slovenije, ko se spremenijo za več kot 10 % od določitve modelov vrednotenja nepremičnin oziroma zadnje spremembe vrednosti nepremičnin v registru nepremičnin zaradi indeksacije. Med 20. in 22. marcem 2015 se je izvedel preračun vrednosti vseh nepremičnin, evidentiranih v registru nepremičnin, katerih sprememba za več kot 10 % presega določitev modela vrednotenja ali zadnjo indeksacijo, s katero so se vrednosti prilagodile na dan 1. 1. 2013.

Pri zdajšnjem izračunu (indeksaciji) so bili uporabljeni indeksi vrednosti nepremičnin, kot jih je določila vlada z Uredbo o določitvi indeksov vrednosti nepremičnin na dan 31. 3. 2014 (Uradni list RS, št. 13/2015). Izračun indeksiranih vrednosti je bil izveden po posameznih vrednostnih conah, in sicer ločeno po modelih vrednotenja nepremičnin za stanovanja, hiše, lokale, pisarne, industrijske stavbe, stavbe za javno rabo, zemljišča za gradnjo stavb in pozidana zemljišča. Indeksi vrednosti nepremičnin, določeni s to uredbo (2015), imajo vrednosti od 0,70 do 0,90, kar pomeni, da so indeksirane vrednosti po izračunu nižje od vrednosti pred tem. Za druga območja oziroma druge vrste nepremičnin (kmetijska zemljišča, gozdna zemljišča, kmetijske stavbe ...) ni bila ugotovljena sprememba vrednosti, večja od 10 %, od zadnjega indeksiranja oziroma določitve modelov vrednotenja nepremičnin, kar pomeni, da vrednosti ostajajo nespremenjene. Širša javnost lahko za posamezno nepremičnino pridobi podatek o indeksirani vrednosti nepremičnine oziroma o vrednosti nepremičnin na dan 31. 3. 2014 na spletnem naslovu *Javni vpogled v podatke o nepremičninah*, lastniki nepremičnin pa lahko preverijo indeksirane vrednosti svojih nepremičnin tudi prek spletnega naslova *Osebnega vpogleda v podatke o lastnih nepremičninah* ali v *Aplikaciji za spreminjanje podatkov registra nepremičnin*.

GEODETSKA UPRAVA JE MARCA OBJAVILA REDNO LETNO POROČILO O TRGU NEPREMIČNIN.

Cene nepremičnin na svetovnem trgu so v letu 2014 zrasle že tretje leto zapored. V Sloveniji pa so tudi v letu 2014, podobno kot že predhodna tri leta, padale, in sicer za 7 % letno, kar je bil trend tudi v Italiji,

na Madžarskem in Hrvaškem, razen v Avstriji, kjer so cene nepremičnin zrasle. V objavljenem poročilu o trgu nepremičnin v Sloveniji v letu 2014 lahko preberete pojasnila in analize navedenih trendov in predstavitev vpliva zakona o davku na nepremičnine in energetskega zakona na gibanje cen na slovenskem trgu nepremičnin v letu 2014.

SESTANEK KONZORCIJA PROJEKTA EUROPEAN LOCATION FRAMEWORK – ELF

Od 24. do 25. marca 2015 je v švedskem mestu Malmö potekal sestanek konzorcija projekta *European Location Framework – ELF*, ki so se ga udeležili predstavniki vseh 31 partnerjev, med njimi tudi Geodetska uprava Republike Slovenije. Obravnavane so bile vsebine, povezane s pregledom sedanjega statusa projekta, in predstavljeni doseženi rezultati, kot so *GeoLocator*, *GeoProductFinder*, *Cascading servis* in *Nordic Basemap*. Predstavljena so bila tudi vsa doslej izdelana orodja v projektu ELF, kot so: *Table joining service – TJS*, *Quality validation tool*, *Generalisation*, *Transformation*, *Edge-matching tool*. Obravnavane so bile tudi obveznosti in načrti za dokončanje projekta in vloga združenja EuroGeographics pri zagotavljanju delovanja ELF po koncu projekta. Združenje je v vseh svojih strateških in operativnih dokumentih postavilo projekt ELF med svoje prednostne naloge. Dokaz o pomenu rezultatov projekta je tudi zapis v enem od dokumentov o evropski podatkovni politiki, ki omenja uporabo podatkov o prostoru kot gonilno silo ekonomskega razvoja. Več si lahko preberete na spletni strani projekta ELF.

GEODETSKA UPRAVA RS JE SODELOVALA NA 43. GEODETSKEM DNEVU

Zveza geodetov Slovenije in Primorsko geodetsko društvo sta pod pokroviteljstvom MOP 9. in 10. aprila 2015 v Sežani organizirala slavnostno akademijo v počastitev 4. evropskega dne geodetov in geoinformatikov in 43. Geodetski dan z naslovom »Geodetska (r)evolucija«. Preteklo desetletje je javno geodetsko službo, s tem pa tudi z njo zelo povezan zasebni geodetski sektor, zaznamovalo več projektov – od posodobitve nepremičninskih evidenc, digitalizacije arhivov javne geodetske službe do uvedbe novega geodetskega koordinatnega sistema, sistema množičnega vrednotenja nepremičnin in uvajanja novih tehnologij za zajem prostorskih podatkov. Državna sekretarka na ministrstvu za okolje in prostor mag. Tanja Bogataj je v pozdravnem nagovoru udeležencem poudarila, da *»vse bolj množična uporaba podatkov javne geodetske službe prinaša tudi vse večje zahteve po kakovosti podatkov in storitev te službe. Geodetska stroka in javnost se vse bolj zavedata, da je treba še marsikaj postoriti, če želimo zagotoviti kakovosten in celovit sistem zemljiške administracije ter vzpostaviti kakovostno javno prostorsko podatkovno infrastrukturo. Imamo tehnologijo, imamo znanje. Najti moramo vire in voljo«,* ter dodala: *»Zagotovo je pomemben pristop pri razvoju stroke in dobrih rešitev komunikacija in dialog. To čutimo tudi na ravni ministrstva, ko vsak dan znova ugotavljamo, kako pomembno je sodelovanje med sektorji za optimizacijo procesov javne uprave in za zagotavljanje kakovosti storitev.«*

Letošnji evropski dan geodetov in geoinformatikov je bil posvečen enemu izmed največjih grških matematikov Evklidu, ki velja za očeta sodobne matematične geometrije. S slavnostno akademijo so udeleženci izpostavili pomen (r)evolucije geodetske stroke, ki postaja v razvitih državah ena ključnih pri razvoju gospodarstva in družbe nasploh, saj poleg standardnih področij delovanja praviloma prevzema glavno vlogo na področju razvoja prostorske podatkovne infrastrukture, ki jo postavljajo ob bok drugim pomembnim vrstam infrastrukture, kot sta prometna in telekomunikacijska.

Tradicionalno letno strokovno srečanje geodetov je pomemben izobraževalni dogodek in predvsem forum za izmenjavo izkušenj, znanj in idej na širšem geodetskem strokovnem področju. Tema letošnjega dogodka je zelo široka, a tudi aktualna – geodetska (R)evolucija. Letos zaznamujemo tudi 20-letnico reorganizacije javne geodetske službe v Sloveniji. Pred dvajsetimi leti smo se v Sloveniji sicer srečali z obširno reorganizacijo javnega sektorja, kar je zelo zaznamovalo geodetsko področje.

Generalni direktor Geodetske uprave RS Anton Kupic je izpostavil dobro znanje na področju povezovanja podatkov, iskanja novih informacij z različnimi informacijskimi orodji in prek različnih prostorskih podatkov, a dodal: *»Vendar kaj je po navadi glavno vprašanje, na katero skušamo odgovoriti, ko kombiniramo različne digitalne podatkovne sloje? Koliko česa ima posamezen človek na svojem koščku matere zemlje, kaj z njim sme in česa ne sme početi, ali je ogrožen s plazom, poplavo. Če hočemo na ta vprašanja dobiti prave odgovore, pa moramo imeti predvsem dobre podatke – in tu se stvar mnogokrat zalomi. Včasih še sami ne znamo dobro oceniti, kaj z določenimi podatki lahko in kaj ne, kako jih je treba interpretirati in upoštevati njihove lastnosti, da bo rezultat vendarle uporaben. In če tega mnogokrat sami s svojimi podatki ne znamo, kako naj to zna uporabnik naših podatkov v kombinaciji s svojimi? Ga znamo tega naučiti? Tu se odpira mnogo niš za evolucijo, ki lahko prinese revolucionarne rezultate.«* Anton Kupic je nagovor sklenil z mislijo, da je treba vzeti znanje tam, kjer že je, ga nadgraditi in biti na koncu boljši od tistih, ki so nam ga prodali.

Slika 3: Pozdravni nagovor direktorja Geodetske uprave RS, Anton Kupic.

SESTANEK EUROGEOGRAPHICSA NA TEMO SKUPNIH IZDELKOV

V Varšavi je bilo od 31. marca do 1. aprila 2015 letno srečanje tehničnega osebja in nacionalnih koordinatorjev, ki pridobivajo podatke za vseevropske zbirke in storitve EuroGeographicsa. Srečanja, ki ga je gostil poljski glavni urad za geodezijo in kartografijo (*Główny Urząd Geodezji i Kartografii – GUGiK*), se je udeležilo 68 delegatov iz 32 držav. Slovenijo sta zastopali predstavnici Geodetske uprave Republike Slovenije in Geodetskega inštituta Slovenije. Udeležence je uvodoma pozdravil generalni direktor GUGiK, direktor oddelka za geodezijo, kartografijo in GIS pa je predstavil delo na svojem področju. Seznanjeni so bili z vsemi dejavnostmi EuroGeographicsa, vmesnimi rezultati projekta Evropski lokacijski okvir (*European Location Framework – ELF*), razvojem izdelkov EuroGeographicsa ter s tem,

kaj je treba v tekočem letu narediti za vseevropske zbirke podatkov. Ločeno po regionalnih skupinah (Slovenija spada v regionalno skupino D, v kateri so še Nemčija, Češka, Slovaška, Madžarska, Avstrija, Hrvaška in Poljska) so obravnavali problematiko kakovosti podatkov, predstavniki posameznih držav pa so imeli priložnost predstaviti težave, ki jih imajo pri zajemanju, pridobivanju in čezmejnemu usklajevanju podatkov.

Slika 4: Udeleženci sestanka EuroGeographicsa na temo skupnih izdelkov.

Od 3. do 5. junija 2015 je bil v Leipzigu organiziran že 25. simpozij EUREF. Predstavniki naše geodetske uprave Klemen Medved je na njem predstavil nacionalno poročilo o Sloveniji. Pri njegovi pripravi so sodelovali še Sandi Berk, Božo Koler, Žarko Komadina, Miran Kuhar, Katja Oven, Polona Pavlovčič Prešeren, Jurij Režek, Oskar Sterle in Bojan Stopar. Poročilo je v celoti dostopno na spletni strani Geodetske uprave RS.

Tomaz Petek

*Geodetska uprava RS, Zemljemerska ulica 12, SI-1000 Ljubljana
e-naslov: tomaz.petek@gov.si*